

Практика протидії кишеньковим крадіжкам свідчить про те, що схильних до вчинення вказаних злочинів, слід виявляти з числа:

- раніше судимих за вчинення кишенькових крадіжок;
- судимих за інші майнові злочини;
- наркоманів, алкоголіків та осіб, які систематично зловживають спиртними напоями;
- жебраків;
- тих, що займаються азартними іграми;
- «проблемних» підлітків [3].

Слід підкреслити, від того, наскільки своєчасно організовано виявлення криміногенних осіб, залежить ефективність попередження кишенькових крадіжок.

Як показали результати вивчення кримінальних проваджень, оперативно-розшукових справ, матеріалів інтерв'ювання оперативних та слідчих працівників Національної поліції, для того, щоб викоринити кишенькові крадіжки або хоча б значно їх скоротити, слід активізувати ранню індивідуальну профілактику правопорушень серед неповнолітніх, які є основним джерелом поповнення середовища злочинців-крадіїв. Тому виключної уваги з боку працівників поліції та громадськості потребують випадки кишенькових крадіжок, що вчиняються підлітками. Саме на даному етапі формування особистості існує реальна можливість назавжди перервати її негативну направленість.

#### **Список бібліографічних посилань**

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *ВВР України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Кобзар О. Ф., Чаплинський К. О. Методика розслідування та попередження кишенькових крадіжок : навч. посіб. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 161 с.

*Одержано 31.10.2018*

УДК 343.9

**Валерій Валерійович ДАРАГАН,**

*доктор юридичних наук, доцент,*

*професор кафедри оперативно-розшукової діяльності та спеціальної техніки*

*факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції*

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

### **ЩОДО ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА СТАН ОПЕРАТИВНОЇ ОБСТАНОВКИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

Ефективність здійснення державних закупівель завжди знаходиться в центрі уваги політиків та суспільства. Така увага пов'язана з двоєдиною роллю феномена державних закупівель: з одного боку, за рахунок державних закупівель держава здійснює (принаймні, повинна здійснювати) свою соціальну функцію – забезпечення потреб суспільства за рахунок публічних ресурсів, а з іншого – ця діяльність стає джерелом і спокусою державної бюрократії звернення частини зазначених ресурсів на свою користь [1, с. 81].

Держава завжди здійснювала заходи, спрямовані на забезпечення безпеки громадян та майна. Означене не можливе без здійснення спеціальних заходів спрямованих як а викриття конкретних злочинців так і збір інформації про стан громадської та політичної ситуації. Сьогодні однією з важливіших умов ефективної діяльності правоохоронних органів по нейтралізації впливу злочинності на суспільство є глибокий та всебічний її аналіз на підставі постійного моніторингу середовища функціонування правоохоронних органів. Без такого аналізу неможливо досягти позитивних результатів у сфері протидії злочинності [2, с. 245].

Результати аналізу і оцінки оперативної обстановки в процесі діяльності органів та підрозділів Національної поліції можуть бути реалізовані так:

- негайні зміни в розстановці та використанні сил та засобів; посилення боротьби з окремими видами злочинів; поліпшення інформування вищих органів Національної поліції, органів влади, прокуратури, керівників господарських організацій і т. ін., внесення на їх розгляд конкретних питань і пропозицій;

- розширення та зміцнення зв'язків органів Національної поліції з громадськістю в профілактиці злочинів та адміністративних правопорушень;
- посилення контролю за діяльністю підрозділів та окремих працівників;
- поліпшення якісного складу кадрів, їх навчання та виховання, зміцнення законності та дисципліни;
- постановка завдання щодо додаткового, більш поглибленого дослідження якого-небудь соціального або кримінологічного явища, що в рамках звичайного аналізу оперативної обстановки з'ясувати не вдалося [3, с. 435].

Однак, на нашу думку, результати аналізу оперативної обстановки, як на певній території так і за окремою лінією діяльності підрозділів Національної поліції доцільно використовувати не тільки в процесі управління діяльністю вказаних підрозділів, а й в процесі наукового забезпечення такої діяльності.

Зокрема, результати аналізу оперативної обстановки у сфері державних закупівель, на нашу думку, дозволять:

- виділити прогалини в нормативно-правовому забезпеченні діяльності щодо протидії таким злочинам;
- встановити недоліки в структурно-функціональному забезпеченні діяльності підрозділів захисту економіки;
- визначити проблеми в діяльності оперативних підрозділів щодо попередження, виявлення та документування таких злочинів.

Встановлення вказаних прогалин, недоліків та проблем, на нашу думку, надасть можливість виділити окремі напрямки наукового забезпечення оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель підрозділами кримінальної поліції.

В ході розробки та реалізації рішень, пов'язаних із загальними або спеціальними напрямками роботи органів Національної поліції, у тому числі підрозділів захисту економіки, а також при аналізі результатів діяльності таких органів та підрозділів в цілому або по конкретній лінії діяльності окремих підрозділів, досить часто використовується поняття «оперативна обстановка».

Поняття «оперативна обстановка» широко використовується в нормативних і методичних документах органів Національної поліції, спеціальній літературі. У найширшому розумінні – це сукупність значущих для організації діяльності органів Національної поліції факторів і умов зовнішнього і внутрішнього середовища, в яких вони реалізують свої правоохоронні і правозастосовні функції.

Чинники, що впливають на оперативну обстановку, можна уявити як два взаємодіючих і взаємообумовлених блоки інформації, що відображають [4, с. 16]:

- зовнішні умови, що визначають стан середовища, в якому здійснюють свої функції органи Національної поліції;
- внутрішні умови, що відображають стан і діяльність самої системи органів Національної поліції.

Як показали результати дослідження, до зовнішніх факторів, що визначають на стан оперативної обстановки у сфері державних закупівель можна відносити:

- політичні;
- соціально-економічні;
- характерні показники, які зумовлюють загальний соціально-політичний стан.

До внутрішніх факторів можна віднести показники, що відображають стан і діяльність безпосередньо системи органів Національної поліції, зокрема:

- компоненти, які характеризують структуру, штатну чисельність і укомплектованість особового складу підрозділу захисту економіки та слідства Національної поліції України;
- ефективність розстановки сил і засобів;
- стан технічного оснащення;
- ефективність виявлення злочинів, розкриття злочинів, їх профілактики тощо.

Результати аналізу зовнішніх факторів, що визначають на стан оперативної обстановки у сфері державних закупівель вказує на ускладнення оперативної обстановки в окремих регіонах. Що стосується внутрішніх факторів, то результати їх аналізу показали, що існуюча

структура, штатна чисельність і укомплектованість особового складу підрозділі захисту економіки та слідства Національної поліції України, ефективність їх розстановки, а також стан технічного оснащення вказаних підрозділів не дають можливості забезпечити якісну та своєчасну протидію злочинам у сфері державних закупівель, що негативно впливає на стан оперативної обстановки у цій сфері.

Таким чином можна дійти до висновку, що існуючий стан оперативної обстановки у сфері державних закупівель є досить ускладненим, що вказує на необхідність розробки та впровадження системи заходів, спрямованих на поліпшення стану оперативної обстановки у цій сфері.

#### Список бібліографічних посилань

1. Белкін Л. М. Актуальні проблеми удосконалення законодавства України про державні закупівлі в контексті зниження корупційної складової при їх здійсненні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. № 1. С. 81.
2. Шинкаренко І. Р. Моніторинг оперативної обстановки як чинник ефективності протидії злочинності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2011. Вип. 3. С. 244–255.
3. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник. / за ред. Ю. Ф. Кравченка. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 1999. 702 с.
4. Підготовка інформаційно-аналітичних документів в органах внутрішніх справ України / Підюков П. П., Сущенко В. Д., Лупало О. А., Кондратьєв П. Я., Свірін М. О та ін. ; за заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 87 с.

Одержано 1.11.2018

УДК 342.6

**Сергій Васильович ДЕМЕДЮК,**

кандидат юридичних наук,

начальник Департаменту кіберполіції Національної поліції України

## ДОСВІД РОБОТИ ТА МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ КІБЕРПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Департамент кіберполіції було створено в складі Національної поліції України в листопаді 2015 року. Однак, незважаючи на те, що службі лише 3 роки, вже нині векторами та напрацюваннями роботи користуються аналогічні поліцейські підрозділи країн Європи.

Керівництвом нашої держави було поставлено завдання на створення в поліції окремого підрозділу, який був би з одного боку надійним та оперативним комунікатором, як з українськими, так і з міжнародними суб'єктами ринку телекомунікацій (провайдери, ІТ компанії, кластери розробників та програмістів), налагодження взаємодії рівня "Police-Too-Police" та подальший обмін оперативними даними та процесуальними документами з правоохоронцями різних країн світу; а з іншого професійним, високоінтелектуальним поліцейським підрозділом, що виявляє, документує та притягує до відповідальності осіб, що вчиняють кіберзлочини.

За підтримки міжнародних організацій та світових ІТ компаній після створення Департаменту кіберполіції було відразу проведено загальнодержавний набір всіх бажаючих на роботу до кіберполіції на посади спецагентів та поліцейських-оперативників. На одну вакантну посаду було по 400 бажаючих, однак пройшли лише ті – хто відповідав рівням кваліфікації, як технічним так і оперативним. На даний час чисельність підрозділу кіберполіції становить 410 осіб.

Важливо взяти на замітку, що на посади "Спецагентів" нам потрібні "Білі Хакери" – і саме це визначення стало "наживкою" для хакерів вступити до лав поліції і допомагати нині державі та поліції з білого боку.

Структура служби: Департамент кіберполіції складається з головного офісу (HeadOffice), який повністю координує, направляє та контролює роботу; підрозділів програмування та технічного аналізу (Спецагенти), а також практичних підрозділів кіберполіції.